

Nro. 22.

**A' FELS. CSÁSZÁR, ÉS AP. KIRÁLY
KEGYELMES ENGEDELMÉBŐL.**

Indúlt Bétsből Pénteken September 13-ik napján, 1811-ik
esztendőben.

B é t s.

A' maga buzgó hazafiúságáról, és uralkodó Fejelméhez való fedhetetlen hívségéről ország-
szerte esméretes nagy lelkű hazánkfia Gróf *Be-
leznay Sámuel* Cs. Kir. Kamarás Úr Eő Nagysá-
ga, a' bankótzédulák keyesítésére rendelt fundus-
ban 30 márk próba ezüstöt (480 latot) nyújtott
bé Felséges Urunknak. Melly példás hazafiúi
buzgóságaért az említett Grófnak, Eő Csász. Kir.
Felsége a' múlt Augustus 9-dik napján tulajdon
levelkéjében maga Fels. jótettzését kinyilatkoztat-
ni parantsolta.

Az ide való Görög kereskedőkhöz Moldvá-
ból és Oláh Országból jött magános levelek sze-

rént a' Török nagy Vezér a' Dunán már által költözött, és ármádiájával együtt naponként mind előbbre előbbre nyomúl. Ugyan azon tudósítások azt tartják, hogy Kutusow Orosz fővezér, a' Giurgeovi erősségben számos hadi őrzetet hagyott, olly parantsolattal, hogy azt utolsó tsepp vérekig oltalmazzák, ő maga pedig a' vezérlése alatt lévő Orosz ármádiának nagy részével Bukarest mellett táborba szállott légyen. A' hosszas háborúnak inségeit meg unt Moldvának és Oláh Országnak lakossai a' hadakozást nagyon megúnták, 's szív szakadva óhajtyák a' békeességet, de a' jelenvaló környúlállások közt annak meg nyereséhez kevés reménységek lehet.

Magyar Ország.

Posonyból September 10-ik napján: E' folyó hólnap' 3-ik napjától fogva, az ide való dietára fel gyűlt Karok és Rendek semmi közönséges gyűlést nem tartottak, hanem minden nap circulás gyűléseket tartván, azokban a' Királyi propositionokról tanátskoznak.

A' Posonyi Kerületbéli meg holt Provinciális Commissarius *Herdovits Mihály* Kir. Consiliarius és Udvarnok Úr helyett, az eddig vólt Substitutus Provinciális Commissáriust *Gaszner András* Urat első Provinciális Commissariusnak, az eddig betsületből vólt Pr. Commissarius *Fridetzky* József Urat pedig Vice Pr. Commissáriussá tenni méltóztatott Fels. Urunk.

A' múlt Augustus' 30-ik napján, délután, a' Posony szabad Kir. városhoz tartozó *Blumenau* nevű falu tsak nem egészlen porrá lett, és azok a' lakosok, a' kiknek hajlékaik az emésztő tűztől meg menekedtek, egyedül a' Posonyi jó

lakosoknak köszönhetik, a' kik nagy számmal, és tűzoltó eszközökkel menvén oda, a' templomot és néhány házat épségben meg tartottak — Néhány napokkal annakelőtte a' Posonyhoz nem messze fekvő *Grünau* nevű falu is tsak nem egészen meg égett.

Erdély Ország.

Szebenből ilyen foglalatú tudósítás küldetett hozzánk : — „Augustus 10-ik napján olly hírt vettünk Bucharestből, hogy a' Fels. Orosz Császár első Adjutánsa Generál-Lajtinánt Gróf *Uwaroff* Petersburgból oda küldettétvén, az eránt való parantsolatot vitt oda magával, miként keljen a' háborút folytatni. — Widdin mellett 3000 Törökök mentek által a' Duna bal partyára, és mingyárt akkor igyekeztek magokat bé sántzolni, de General *Sasz* nagy sebességgel ellene menvén és 1000 embert megölvén a' Muzulmannok között, őket a' Duna túlsó partyára vissza verte. Ezen győzedelemre nézve Bukarestben számos ágyú durrogások között *Te Deum laudamus* tartatott. Azok az utasok, a' kik Krajovából Szebenbe mentek, következő módon adták elő ezt a' történetet: —

„A' Törökök (úgymond) Augustus 7-ik napján, egynéhány ezeren Kalafátból ki marsírozván a' Dunán által költöztek, és azon éjjel egy ott tanyázott Orosz batalliont körül vévén azt hadifogságra ejtették. Minekutánna mindazáltal több Orosz seregek oda mentek vólna, kéntelenek voltak a' muzulmannok a' Dunán vissza menni.

A' későbbi hitelt érdemlő tudósítások szerint az Ismaeli Bey több Orosz Basákkal és számos hadi néppel a' Widdini környékre menvén, ott

egy nagy ármádiát gyűjt össze, és Serviába nyomulni igyekeznek. A' nagy Vezér 3000 átsokat gyűjtetett össze, a' kik éjjel nappal olly hajókat készítenek, mellyeken ő a' Dunán által menni, 's egész ármádiájával Oláh Országba bé nyomulni szándékozik. — *Hamid Effendi* Török deputátus, a' ki ekkorig Bukarestben mulatozott, Augustus 12-ik napján azon várost elhagyván, a' nagy Vezér ármádiájához ment, mellyből azt lehet ítélni, hogy az eddig való békességes alkudozások egészlen meg szűntek, és hogy az ideitáborozás tovább is folytatódni, és sok történetekkel bővölködni fog.

Frantzia Birodalom.

A' Fels. Császárné neve napjauak meg innepléséről következőképpen szól a' *Journal de l' Empire* nevű Párisi újság leveleknek 26 dik Augustusi darabja: —

„Tegnap, (úgymond) a' Párisból Trianonba vivő út egészlen bé vólt kotsikkal és gyalog emberekkel fedve, minden tolongott azon kies helyre, a' hol a' közönségesen szeretett Császárné neve napja meginnepeltetett. — A' Versáliei és Trianoni kertek, minden kar és rendbéli emberekkel dugva vóltak. — Estéli 7 órakor a' mesterséges kútakban szökdösött a' víz, és ebben a' szempillantatban Eő Csász. Kir. Felségek is megjelentek a' kertben, 's abban a' jelen vólt sokaság örvendező kiáltásaik között tsendessen sétálgattak. — Dél előtt szomorú vólt az idő, és dél után 3 órakor egy kevés eső is esett, melly a' nagy port elseprette, azután felderülvén az ég kárpítja minden megvidúlt. Estére a' Trianoni palota számos külömbkülömbféle színű égő lám-

pásokkal ki vólt világosítva, és úgy láttzott, mintha az egész épület tüzbe lett vólna. A' Galériában, az az, a' fedett folyosóban 600 ifjú, szép és gazdag köntösű dámák ültek, a' kikhez a' Frantzia Országnak mostani leg féltőbb szemfénye *Louisa Császárné* lebotsátkozván velek igen nyájasan beszélgetett, és múlatta magát. Kilentz órakor a' theátromba mentek Eő Felségek, melly ditsősségesen fel vólt ékesítve, mellynek végződése után a' kis Trianonba, 's onnan az úgy nevezett szerelem szigetébe vezette a' Császár kedves Császárnéját, mellynek temploma hasonló képpen pompásan ki vólt világosítva. Onnan a' nagy Trianonba visszamenvén Eő Felségek, a' Csász. udvarral együtt ottan vatsoráltak. Ennek a' mulatásnak nézésére, egyszóval a' Császárné neve napjának meginneplésére, más Frantzia tartományokból is, nevezetesen Langvedoeziából, Picardiából, és másunnan is sokan mentek. Híj fél után 1 órakor mentek Eő Felségek nyúgodalomra.

Trianonnak neveztetik az a' Csás. mulató palota, melly Versáliától nem messze van, és a' mellyben a' Frantzia Királyok, nyárban gyakran laktak és múltatták magokat. Annak épületje annyiban együgyű, hogy tsak egy emeletű, de mivel annak külső falai sokféle színű márványkövekből vannak építve, igen szembe tűnik. Az ott lévő kert igen szép, tágas és sok illatozó virágokkal bővölködik. Két Trianon van, az első az, a' melly nagy Trianonnak neveztetik, másik a' kis Trianon, mely azon szigeten túl fekszik, mellyről fellyebb emlékeztünk, és hasonló

az eremitagéhoz, az az, a' remetéknék magános lakásokhoz.

Nagy Britannia.

A' Windsori 24-ik Augustusi bulletinok (írott újságok) szerént még most is egy forma állapotban van a' beteg Király, és az agyvelőjére kifolyt víznek nyomása sok fájdalmat okoz ennek a' Fels. patiensnek. Világosan ki mondották a' körülötte lévő udvari orvos Doktorok, hogy azon fájdalomtól egyedül a' halál szabadíthatja meg Eő Felségét.

A' 13-ik Augustusi Dublini tudósításokból azt olvassuk, hogy az Irlandiai Katolikusok mind ott, mind azon Ország' több városiban közönséges gyűléseket tartanak, és azon tilalmazó hirdetményre, mellyet az Irlandiai Vice Király közönségessé tétetett, sőt arra is, hogy ő egynéhány deputátusokat elfogatott, leg kissebbet sem ügyelnek. A' katolikusok és protestans lakosok között szép egyeség, 's barátság uralkodik, sőt az elsőbbeket az utolsóbbak magok unszolják, hogy az őket illető szabadságokat és jussokat szép móddal és tsendesen mind addig kívánják, míg azok nékiek megadattatnak.

A' múlt tavasszal három tudós Anglus, úgy mint *Makenzie*, *Holland*, és *Bright* Izlandiába útaztak azon esmeretlen szigetnek szorosán leendő megvizsgálása végett, a' kik onnan már hazájokba vissza menvén, abban foglalatoskodnak, hogy ezen szigetnek természeti, politikus, és erköltsi mivóltát nyomtatásban kiadhassák. —

Egy *Tretter* nevű tudós Anglus, néhai *Fox* ministernek volt titoknokja, a' ki vele együtt Európának nagy részét bójárta, rövid idő múlva ki-

adja meghólt ura életének leírását, mellyben, a' mint előre is gondolni lehet, sok nevezetes dolgok fognak elő fordulni.

A' hetedik Anglus regiment, melly nem régiben Portugalliából Angliába vissza ment, 5 hadi tisztből, és 70 köz emberből áll, a' többi vagy meghólt, vagy meg sebesített, vagy fogságba esett. Lord Wellington az igen egészségtelen Al-lentóji tartományt oda hagyván, maga hadi fő szállását Castellfrankoba tette által, Generál Hill a' maga osztály seregével ott maradt. — Lisszabonába 30 - 40 procentóval is oltsóbb áron mennek az Anglus portékák, mint Angliában.

Spanyol Ország.

A' Frantzia Monitórnek 28 ik Augustusi darabjában következő hivatal szerént való tudósítások vannak a' Kataloniában lévő Fr. Armádiákról: —

Aug. 8-ikán a' Figuerási erősség Kommandánsának *Juan Antonio Martineznek* Adjutánsa onnan elszökvén azt jelentette, hogy az abban lévő katona őrizet felette nagy inségben van, és hogy egynéhány üncia kenyérenél, 's egy kevés víznél egyebet nem kap a' maga táplálására; hogy mivel semmi segedelemhez reménysége nincsen, eltökéllette magában, hogy az ostromló seregeken magát bajonettájával által töri. De mivel a' Figuerási erősség köröskörül erős circumvallationalis líneával, az az, mély sántzokkal, és magas töltésekkel körül vólt véve, és kettős levágott fáknak soraival megerősítve, magoknak is kevés remenységek vólt a' megszabaduláshoz. Még is mindazáltal megkettőztetett vígyázatban vóltak az ostromló Frantzia seregek, egynéhány

éjjel le sem feküdtek a' sántzokba vólt tiszték, a' kommandírozó Generális a' Tarenti Hertzeg Marsal *Macdonald* is mind azokat az intézeteket megtétette, a' mellyeket az ellenség feltett tzeljának megakadályoztatására szükségeseknek és alkalmatosoknak lenni ítélte.

Minekutánna tehát minden elesége elfogyott vólna azon erősségben vólt katona őrizetnek, a' fent nevezett Spanyol Kommendáns *Martinez*, az alattavalókkal Aug. 16-ik napját követett éjjel próbát tett; de alig ért az első levágott fákból álló líneához, a' midón a' sok golyóbisoknak zápora már hullott reájok, 4000 emberét a' foldre terítette, 's őtet a' várba vissza menni kényszerítette. Augustus 19-ik napjának reggelén magát a' győzedelmeseknek feladta, és életének megtartásánál egyebet nem kívánt. Ez az őrző sereg 3500 emberből és 350 tisztből állott, a' kik közt egy Feldmarsal, több Brigadéros Generálisok és 80 fel-tiszték vóltak, 's mindnyájan Frantzia Országba küldettek hadi fogságra. A' négy holnapig tartott ostromlás alatt 2000 ember hólt meg nyavalyákban és tűz által. Mivel meg nem támadtatott, hanem tsak szorosán bészárattatott ez az erősség, minden maga épségében maradt. Az ostromló seregeknek álhatatosságokat, 's munkáságokat dítsérni nem lehet elegendőképpen, az ártilleristák, és az indzsínörök ebben a' bámúlásra méltó munkában egymással vetélkedtek.

A' Figuerási erősségnek fent nevezett Kommendánsa *Martinez*, a' múlt Augustus' 19 ik napján a' Katalóniai Fő Juntának következő foglalató levelet küldött: —

„Minekutánna négy hólnapnál tovább szorosán bészáratva lettem, és az ármádiától semmi segítséget nem nyertem volna, kéntelen voltam a' Figuerási erősséget az eleségnek nem létele, és a' szenvedett nagy éhség miatt, a' Frantziáknak feladni. Olly nagy inségre jutottam a' kórmányom alatt vólt őrizettel, hogy nem tsak az erősségben vólt lovakat, hanem még az ebeket, matskákat, és a' leg alább való férgeket is meg kellett ennünk. A' 16-ik Augustus napját követett éjjel az egész őrizettel kitsaptam, és noha az erősséget körül vévő sántzok sok akadályt okoztak is, még is mindazáltal a' bévágott erdőkig mentem, de azon túl nem juthattam. — Végtere az őrizettel együtt magamat hadi fogságra feladtam. Mind velem mind velek igen betsületesen bánnak a' Frantziák.“

Az ezen Figuerási erősséget blokirozó, avagy zárva tartó Frantzia hadi népnek fő vezére a' Tarenti Hertzeg Marsal Macdonald illyetén foglalatú tudósítást küldött Augustus' 27-dik napján a' hadi dolgokra ügyelő Frantzia Ministenek:

„Szerentsém van Excellentiádnak jelenteni, hogy a' Figuerási 3500 főből álló szolgálatot tehető katona őrizet a' múlt éjjel az abból való ki meneteire próbát tett, és egyenesen a' térségre tsapott kí, de a' mi kinnállott vígyázó strázsáinknak apró fegyverből, kártátsokból, és haubitzákból adott tüze őket mindjárt vissza úzte, mellyek olly derekasan vóltak intézve, hogy az víradakor a' mezőség hóliakkal, sebeseikkel, és sok féle öszve tört eszközökkel bé fedve lenni láttatott. Sok elvitetett sebes tisztek azt beszéltek, hogy az ellenség vesztese nagy vólt.“

„Minekelőtte a' várbeli őrizet a' kitsapásra próbát tett volna, mindent, a' mit magával el nem vihetett öszve törte, megégette és semmivé tette, két portzió égett bort, és három napra való kenyeret adtak nékik. Azon kívül, a' kik hadi fogságra adták magokat, 200 betegek fekszenek az ispotályban. Az ő Csász. Felsége hadi népére, a' négy hólnapi ostromlás alatt 60000 ágyú golyóbist, és két milliom apró golyóbist lőttek ki az őriző katonák; a' mi seregeink sok nyughatatlanságot szenvedtek, de mind békeségestűréssel, és Julius 24-ik napjától fogva, egymásután 25 éjjel állottak fegyverben. — A' Generál Oberster mindenütt jelen vólt, szüntelen munkás vólt; egy szóval minden végbe vitte a' maga kötelességét. Reménylem, hogy Eő Csász. Kir. Felsége a' maga vitéz katonái eránt kegyelmesen fog viseltetni, 's kit kit érdeme szerént megjutalmaztatni.

Török Birodalom.

A' Rutsuki erősségnek elfoglaltatása után olly feltétele vólt a' nagy Vezérnek, hogy ármádiájával együtt a' Dunán által mennyen, és ott is megütközzön az Orosz ármádiával. De sokkal több akadályok adták elő magokat ezen feltételének eszközlésére, mint sem ő maga gondolta vala. A' hajóhidaknak öregbítésére kívántató hajók, mellyeknek Widdinből kellett volna menniek, útjokban nagy számú Orosz hajókra bukkantak, mellyek azoknak tovább való viteleket megakadályoztatták, 's ezeknek elűzésekre kéntelen vólt a' nagy vezér hadi népet 's ágyúkat ellenek küldeni. Mind az által így sem tett le szán-

dékáról, hanem mindjárt parantsolatot küldött Drinápolyban, hogy onnan sok átsok mennyenek Rutsukban szükséges eszközeikkel, és számos hájokat építsenek olyakat, mellyek alkalmatossak legyenek a' Török ármádiának a' Dunán leendő átalvitelére.

Az uralkodó Zultán azon győzedelemre nézve, mellyet a' nagy vezér az Orosz Armádián Rutsuk alatt vett, őtet gazdagon megajándékozta, azokat a' Török tiszteket is, a' kik ezen verekezésben magokat megkülömböztették, nem tsak megdítsérte, hanem egyszersmind érdemekhez képpest fellyebb való tisztségekre emelte. —

A' Török ármádiánál vólt, és onnan vissza jött emberek azt beszéllik, hogy ez a' vitéz nagy Vezér minden napkeleti fényes pompát gyűlölvén, mind köntösében, mind életében az együgyűséget szereti 's gyakorolja, sőt táborig sátora is igen keveset különbözik a' több alatta lévő tiszteknek sátoraiktól, egy szóval hogy szüntelen abba foglalatoskodik, hogy a' maga hadi plánumait szerentséssen eszközölhesse.

Skutariban azokat az úgy nevezett *Beklar Odaleriket*, a' mellyekben azok a' számos Jantsárok laktak, és sok féle törvénytelenégeket gyakoroltak, a' kik Asiának távol lévő tartományaiból oda mentek, pártos gyűléseket tartottak, és titkon fegyvereket is szereztek magoknak, az uralkodó Zultán le rontatta, a' zenebonának fejét megfogatta, megfojtatta, a' többit pedig széllyel üzette. Hasonló sorsra fognak azok a' *Kaliongisok* is, az az, hajós katonák jutni, a' kik Galatában tudniillik Konstantzinápolynak egyik külső városában zenebonáskodnak.

Oláh Országának fő városából Bukarestből Augustus' 29-ik napján azt írták, hogy két Török Basa *Seresly Ismail Bey*, és *Kara Osman Oglu* 30000 főből álló hadi néppel Lom mellett táboroznak, hogy 15000 embert a' Dunának Oláh Országi részére által szállítottak, és két sántzokkal körül vett táborba szállottak, úgymint *Tsuperthen*, és *Kalafat* mellett, a' honnan az oda nem messze táborozó Orosz ármádiára már két ízben is ki tsaptak. A' nagy Vezér is oda várattik, és a' mint magok a' Muzulmannok beszélik, mihelyt oda érkezik, mingyárt számos hadi népet fog a' Duna bal partyára által küldeni, melytől a' lakosok meg rettenvén, két helyekből, tudniillik *Mehedinzből*, és *Tirgusiból*, hajlékaikat oda hagyván, többnire mindyájan Erdély Országba jöttek által.

Focksánba egynéhány Orosz regementek, gyalogok és kozákok küldettek, és már oda is érkeztek, mellyek a' 9-ik és 15-ik osztályhoz tartoznak, és az *Essen* Generál Lajtinánt corpsát váltyák fel, és a' Silistriában fekvő Törököket fogják tartóztatni, a' kik a' Duna innenső partyára által jönni igyekeznek. — Maga a' nevezett Orosz Generál-Lajtinánt, Augustus 29-ik napján Kis Oláh Országba marsírozott, olly feltétel mellett, hogy az ott lévő *Sasz Orosz* Generálnak segítségére lehessen, a' kinek vezérlése alatt lévő Orosz hadi nép sokkal erőtlenebb, hogy sem a' számos Muzulmannoknak ellenek állhasson.

Déli Amerika.

A' 19-ik Augustusi Londoni tudósítások sze-

rént egy proclamatiót, avagy hirdetményt tétett közönségessé a' Buenos - Ayresi insurreccionális Junta a' Chili tartományban, mellynek rövid foglalata ezekből áll: Görög Ország, Velen-tze és Hollandia a' szabattságra való nemes tö-rekedés által lettek hatalmassakká. Mi Amérika béliek is vessük le nyakunkról azt a' szolgaság jármát, mellyet régtől fogva viselünk, és vessük meg szerentsénknek fundamentom követ Chilinek lakosi! A' mi eddig való Kormányshékünk (Spanyol ország) maga semmiségébe vissza dűllött, abba a' semmiségbe, mellyből magát sok gonoszsága és vétkei által fel emelte. A' Burdonniai házból való erőtlen Fejedelmek uralkodtak végtére Spanyol Országban, most pedig egy hatalmas hérós alá vettetett. Ki adott a' tőlünk 3000 mértföldre távol lévő Spanyol Orzágnak arra just, hogy Amérikán kegyetlenül uralkodjon?

„Elég hosszú ideig vóltak kéntelenek a' mi őseink a' törvénytelen uralkodó shéknek engedelmeskedni, ideje van, hogy mi magunk igazgassuk magunkat, mind geográfiai fekvésünk, mind más több környűlállások tőlünk azt kívánnyák. Derék, vitéz, és bátor szívű lakossai vannak Amérikának; ne engedjük tovább, hogy a' mi Országunknak gazdag kintseit idegenek bírják, olly idegenek, a' kiken tudatlan, ragadozó és fösvény ministerek uralkodnak. Egyedűl magunktól függ, hogy szabadak lehessünk, és szerentsés békességben élhessünk — Chilinek lakosi! Az Isteni végzés könyvében fel van jegyezve, hogy valamiképpen mi, úgy ti is mástól nem függő népek legyetek. — A' mi ditsőségünknek és nagysá-

gunknak időpontja elérkezett, e' világ népei közt magas helyet fogunk mi foglalni. KüldjeteK értelmes és bátor embereket követtségbe a' közön-séges gyűlésre, a' Chili Respublikának hatalmát és méltóságát tsudálni fogják a' késői maradékok.

Chili Déli Amérikában roppant Ország, melyet 1541-ik esztendőben foglaltak el a' Spanyolok. Északra Péruval, napkeletre a' la Platai tartománnyal, mellynek anya városa *Buenos-Ayres*, délre Patagóniával, napnyúgotra a' tsendes tengerrel határos. Hosszát 1300 Anglus mértföldre, szélességét félannyira teszik a' Geografusok. Ennek a' roppant Orzágnak belsőbb részében sok olly szabad nemzetségek találatnak, melyeket sem a' Spanyolok sem mások meg nem hódíthattak, és magok között való Fejedelmektől függenek. Azok a' lakosok, a' kik született Spanyolokból, Mesztitzesekből (így neveztetnek azon Országban azok, a' kik Európai atyáktól, és Indiai anyáktól származnak) és szeretsenyekből állanak, 150 ezer lélekre tétetnek, de ezeknél sokkal számossabbak az Indusok, és töbnyire barom tartásban foglalatoskodnak, kevés erdejek és igen sok legelő mezejek lévén. Arany és réz bányájok is bővséggel van.

Elegyes Tudósítások.

A' Svécziái Korona örökös *János Károly* (vólt Marsal Bernadotte) Drottingomban hideg-lelésbe esett, mellynek híre mind a' Felséges Kir. udvart, mind Stoekholmnak lakosait nagyon megszomorította. A' vele lévő udvari Orvos *Doctor Laubey* minden nap bulletinokat szokott

nyavalyájának változásairól kiadni. — Sok Nápoly Országi Tudósok a' Herkulánumi omladványok közzűl kiásott régiségeknek és irásoknak gyűjteményével foglalatoskodnak. Nem régiben egy deák vers irást találtak az *Octavianus* (későbbben Augustus Császár) és *Markus Antónius* hadi viselt dolgaikról, mellyet le irván nyomtatásban kiadni igyekeznek. — *Aristippusnak* azt a' bölts görög munkáját is feltalálták, mellyet ő a' Természetről irt vala. Ezeknek a' Nápolyi Tudósoknak ahoz is nagy reménységek vólt, hogy ama hires Római Historicusnak *Liviusnak* még hibázó irásait is feltalállyak, de kívánságok még ekkorig bé nem tellyesedett. — A' *Mónite Cassinói* régi Bibliotekában lévő manuscriptumok, az az, kézzel irt könyvek közt Apollonius Evandernek, Rhodusi Apollonius unokájának egy kézzel irt könyve találtatott fel, mellyben a' több nevezetes dolgok közt, a' *Vezuviusnak*, K. U. születése után 97-ik esztendőben, *Titus* Római Császár uralkodása alatt vólt rettentő tűze, a' melly tudni illik *Herculanum* és *Pompéji* városokat el borította, környülállásosan le van írva. Egy Görög nyelvet értő Tudos nem sokára deák nyelvre fogja fordítani. Ez a' bibliotéka Nápoly Országának *Monte Casino* nevű hegyen van, a' mellyenn 540 ik esztendőben a' Sz. Benedek egy igen hires klastromot épített vala. Ebből a' klastromból mentenek a' *Benedictinusok* Német és Frantzia Országokba. — Kalabriában a' múlt Augustusban gyakorta való földindulás tapasztaltatott, melly miatt nagy nyughatatlanságba estek azon tartománybéli lakosok. Kétség kívül a' *Vezuvius* tűz-

okádó hegy okozta a' földnek ezt a' nyughatatlanságát, melly mindjárt megszűnne, miha yt azon Vulkánus újjobban tüzet okádna.

A' leg korosabb emberek sem emlékeznek annyi gyulladásokra, felhőszakadásokra, 's több e' féle szerentsétlen történetekre, mint a' mennyi e' most folyó esztendőben történt Európának sok Országáiban.

Néhai V. Károly Császár és Spanyol Országi Király sokat szenvedett a' podagrában. Egykor felkelvén beteg ágyából, szobájában sétálgatni akart, de erőtlének lévén lábai, és ide 's tova tántorodván, hol a' falhoz, hol a' székekhez támaszkodott, és mint a' kis gyermekek másodsor tanúlt járni, mellyen a' leg kedvesebb komornyikja elmosolyodott. — Észre vévén V. Károly Császár, hogy titkon nevetett, tudakozza, hogy mit nevet? Elsőben tagadta a' komornyik, végre fenyegetődzéssel tudakozván őtet a' Császár, meg vallotta, 's így szólott: „nevettséges dolognak láttatik előttem, (úgy mond), hogy a' leg hatalmasabb birodalom illy erőtlen lábakkon áll.“ A' Császár ugyan nékie meg engedett, de szolgálatjából elbocsátván ilyen képpen intette meg: „meg lásd, hogy egy Severus tégedet arra meg ne taníttson, hogy nem a' lábak, hanem a' fő uralkodik.“ — Tudva vagyon a' históriából, hogy ez a' Római Császár azok között a' Római nagy urak között, a' kik őtet lábaira nézve az uralkodásra elégtelennek tartották, sokakat ezen szóval: „nem a' lábak, hanem a' fő uralkodik“ megöletett.